

i Vives a l'estudi de la història catalana vuitcentista: *Coyuntura econòmica y reformismo burgués: Dos factores en la evolución de la España del Antiguo Régimen*. Els segles XIV i XV, bé que representats per treballs d'Yves Roustit i de Núria Coll, són desplaçats pels treballs d'Antoni Borràs, d'Enric Serrahima i, sobretot, de Joan Reglà, que tracten del bandolerisme del XVI i, per consegüent, de la seva evolució social i econòmica. Aquests treballs són cabdals per a la comprensió del nostre Cinc-cents. L'estudi de John H. Elliot sobre *The Catalan revolution of 1640: Some suggestions for a historical revision* ha donat lloc a l'inici d'una polèmica sobre la interpretació de la revolució catalana del XVII.

El volum cinquè s'obre, cronològicament, amb un treball de Jean Broussole, paral·lel, i en part complement, del d'Yves Roustit, que tracta de l'organització financera del municipi barceloní del XIV. La revolució del XV és representada per un treball de Carme Batlle: *La ideologia de la «Busca»: La crisis municipal de Barcelona en el siglo XV*. Cal destacar-ne també dos treballs prou importants: *Sobre el comercio exterior de Barcelona en la segunda mitad del siglo XVII*, per Josep M. Fontana, i *La crisis política española de 1832-1833: La opinión pública en Barcelona*, per Rosa Ortega. Aquest darrer utilitza de forma orgànica la premsa com a font historiogràfica.

Hauríem pogut destacar molts d'altres treballs, però ens ha calgut limitar-nos a aquells realment representatius dins la historiografia general catalana o, més concretament, dins l'orientació de la publicació. Repetim que els «Estudios de Historia Moderna» poden ésser considerats com la revista històrica més important d'aquests darrers anys, no solament a Catalunya, ans també a la Península. — JOAN-F. CABESTANY.

El tercer Col·loqui Internacional d'Historiadors d'Espira. — Del 17 al 20 d'octubre de 1949 tingué lloc a Espira la tercera reunió internacional d'historiadors, preparada per un Comitè presidit pel Prof. Henri Grégoire i en la qual dotze coneguts estudiosos d'Alemanya, França, Anglaterra, Bèlgica i Suïssa exposaren davant una seixantena d'auditors llurs idees sobre una de les qüestions fonamentals de la història i de l'actualitat europees: Europa i el nacionalisme. Les conferències i un resum de les discussions que elles promogueren foren publicades l'any següent pel Verlag für Kunst und Wissenschaft.¹

En els mots que obren el volum, Grégoire manifesta que aquell *Sitzungsbericht* vol oferir un testimoniatge dels esforços d'alguns historiadors de diferents països europeus per trobar una solució a vells prejudicis i disputes, i creu que aquell col·loqui constituí, com els anteriors, un pas endavant per a la represa de les relacions científiques i humanes interrompudes per la guerra. «Tots els participants», diu, «sentiren com una cosa essencial que la conversa desapaixonada i la voluntat personal de comprensió es troben no solament al principi d'una col·laboració plena d'èxit més enllà de les fronteres, sinó també al començament de tota investigació històrica.»

Els temes tractats foren els següents: La base històrica de l'epopeia medieval, per H. Grégoire i per R. Lejeune; Principis ètics en la vida comuna dels pobles occidentals, per G. Tellenbach (només publicat un resum); Romanticisme alemany i nacionalisme, per E. Vermeil; Bismarck i les nacions, per F. Schnabel; Concepte francès i concepte alemany del principi de nacionalitat, per J. Droz; Les tesis germano-franceses de 1935, per R. Minder i per P. Rassow; El concepte de la Història de la jove generació a Alemanya, per H. Mertens; La Història en les seves repercussions sobre la vida pública a França, per Ch. Maignial; L'ensenyament actual de la Història a Alemanya, per W. Wühr; Sobre l'ensenyament de la Història i els manuals d'Història a Suïssa, per E. Gruner. En les discussions intervingueren principalment els profes-

1. *Europa und der Nationalismus*. Bericht über das III. Internationale Historiker-Treffen in Speyer, 17. bis 20. Oktober 1949 (Baden-Baden, Verlag für Kunst und Wissenschaft, 1950). 212 pàgs.

sors F. Kern, H. Heimpel, W. von den Steinen, P. Rassow, A. Dupront, U. Noack, F. Hepner, H. Grégoire, F. Schnabel i d'altres.

Per la qualitat dels conferencians i dels assistents — les últimes pàgines del volum en donen la llista — el col·loqui fou un èxit. — R. A. I S.

Dos nous congressos d'onomàstica. — La tradició dels congressos de Toponímia i d'Antroponímia és relativament curta. El primer fou convocat, a París, l'any 1937, a iniciativa personal d'Albert Dauzat. Aquesta reunió científica havent obtingut un èxit remarcable, hom convingué que un segon congrés fóra tingut a Munic el 1941. Però la guerra mundial, que trencà tantes activitats en la internacional de la cultura, també impedí la continuació d'aquesta sèrie tot just iniciada. L'infatigable Dauzat, en una postguerra difícil, convocà un segon congrés, novament a París, l'any 1947. Bé que poc concorregut, en realitat aquest congrés salvava la continuïtat de la sèrie. L'homenatge tributat a Dauzat, a Brusselles, el 1949, en l'esclat del tercer Congrés era, doncs, totalment merescut. Aquesta reunió de Brusselles fou veritablement modelica (per l'assistència, pel tò científic i per l'organització). D'altres fites eren aconseguides, encara, a Brusselles: la constitució del Comitè Internacional de Ciències Onomàstiques i del Centre Permanent, i la publicació d'un butlletí (*Onoma*) d'informació i bibliografia. Amb aquestes mesures, els congressos ulteriors (organitzats en col·laboració per la universitat local i els organismes internacionals) restaven assegurats.

Els dos que han seguit el de Brusselles han estat el IV Congrés (Upsala, 18-21 d'agost de 1952) i el V Congrés (Salamanca, 12-15 d'abril de 1955). Les dues concrecions geogràfiques ens palesen l'interès que els congressos facin acte de presència pertot arreu. En canvi, el contingut científic d'ambdues reunions és molt semblant: hi ha, certament, i és molt natural, més participants nòrdics a Upsala, i n'hi ha més de meridionals a Salamanca; el nombre de comunicacions exposades a Upsala (una quarantena) fou doblat a Salamanca, però, de fet, els temes proposats (més segons un criteri sistemàtic a Upsala, més segons una classificació geogràfica a Salamanca, i sempre molt genèrics) quedaven bastant equivalents. Els congressos d'onomàstica formen una sèrie homogènia, més que no pas els d'altres especialistes. Potser això és degut al fet que apleguen erudits de branques molt diverses (romanistes, indogermanistes, eslavistes, etc.).

A Upsala, els congressistes, després d'ésser rebuts a la Universitat (dia 17 d'agost), assistiren a la sessió inaugural (dia 18) i foren invitats a un banquet per la Reial Acadèmia de Gustau Adolf (el mateix dia 18). El dia 19 fou dedicat a una excursió a través de la província d'Uppland, de gran interès toponímic i cultural. Ultra les sessions de treball, els congressistes tingueren reiterades ocasions de mesurar l'abast de les recerques onomàstiques a Suècia (visites a l'Arxiu Suec de Toponímia, a la Biblioteca Universitària Carolina Rediviva), i de festejar el jubileu de la Comissió de Toponímia. El dia 21 fou celebrada la sessió de clausura, seguida d'un nou banquet, al castell d'Upsala.

A Salamanca, els congressistes assistiren a la recepció del Rectorat (dia 11 d'abril) i a l'acte inaugural i recepció i festa folklòrica de la Diputació Provincial (dia 12), es reuniren en un dinar de germanor, i escoltaren el guitarrista R. Sáinz de la Maza (dia 13). La tarda del dia 14 fou dedicada a una excursió a les «tierras charras». El dia 15, al matí, hi hagué la sessió de clausura, i a la tarda una visita a la ciutat. El mateix dia 15, després de l'acte de clausura, el Prof. H. Jos. Van de Wijer, Secretari del Comitè Internacional (Lovaina) fou investit Doctor Honoris Causa de la Universitat de Salamanca, segons l'antic ritual d'aquesta universitat.

Tant a Upsala com a Salamanca, i al marge de les sessions científiques, hi hagué les reunions reglamentàries del Comitè Internacional de Ciències Onomàstiques. El volum d'actes i memòries del primer d'aquests dos congressos és una publicació important dins